

Věc : Státní dozory 2019 – obecné informace o výsledcích kontrol

V roce 2019 bylo pověřenými pracovníky DÚ, sekce stavební provedeno **511** výkonů státního dozoru.

Státní dozor byl zaměřen na plnění povinností vlastníků dráhy, provozovatelů dráhy a dopravců, stanovené právními předpisy v zájmu bezpečného provozování dráhy a drážní dopravy.

Výkon státního dozoru byl s ohledem na stálý nárůst střetů silničních a drážních vozidel na železničních přejezdech především zaměřen na přejezdy. V oblasti železničních přejezdů byl výkon SD zaměřen zejména na zajištění rozhledových poměrů dle ČSN 73 6380 Železniční přejezdy a přechody.

Státní dozor byl prováděn rovněž se zaměřením na dodržování § 49e zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), zda u dráhy, která je součástí evropského železničního systému, při provozování a údržbě splňují strukturální a provozní subsystémy a jejich jednotlivé části základní požadavky na konstrukční a provozní podmínky a technické specifikace propojenosti. Státní dozor byl zaměřen na plnění § 25 a § 26 vyhlášky včetně přílohy č. 1 k této vyhlášce, na tratích celostátních drah, které jsou dle § 3a zákona součástí evropského železničního systému. V rámci státního dozoru nebyly v této oblasti zjištěny nedostatky, dokumentace, evidence, předepsaná měření a kontroly probíhají v časových intervalech stanovených ve vyhlášce.

Dále byl výkon státního dozoru zaměřen zejména na provádění údržby a kontrol dráhy v rozsahu nezbytném pro její provozuschopnost (§ 20 odst. 1 zákona), na plnění povinností provozovatele dráhy (§ 22 odst. 1 písm. d) a e) zákona), dále na provádění pravidelných prohlídek a měření staveb drah v souladu s ustanoveními přílohy č. 1 vyhlášky. Na železničních tratích nebyly nedostatky zjištěny. Podle výsledků státního dozoru tramvajových tratí jsou i zde prohlídky pravidelně prováděny ve lhůtách stanovených vyhláškou a zjištěné závady jsou průběžně odstraňovány. V Olomouci v ulici 8. května bylo v zimním období zjištěno, že v důsledku velkých výkyvů počasí se na části tratí projevily závady na kolejovém svršku – zborcení koleje. V rámci výluk tramvajového provozu byly lokální závady ve zborcení koleje ve stanoveném termínu odstraněny.

Výkon státního dozoru byl na tramvajových tratích dále zaměřen na plnění § 64 vyhlášky. V této oblasti nebyly závady shledány.

Z dlouhodobého hlediska jsou však trvale zjišťovány nedostatky na vlečkách, proto byl výkon státního dozoru zaměřen v podstatné míře i tímto směrem. Výkon státního dozoru byl proveden na 15 vlečkách různých vlastníků a provozovatelů vleček. Byly zjištěny nedostatky v označování překážek ve volném schůdném a manipulačním prostoru, v umístění návěstí (např. „Posun zakázán“), dále neplatné označení křížení vleček (dopravní značky A32a, A32b) a jejich umístění v rozporu s platnou právní úpravou. Všechny nedostatky jsou ve stanovených lhůtách odstraňovány. Dále byly zjištěny závady stavebně technických konstrukcí v místě přejezdu vlečky (propadlá

pryžová deska mezi kolejemi, výtluky v živičném povrchu vně koleje, poškozené úhelníky vymezující prostor pro žlábek, poškozené železobetonové panely atd.). Náprava zjištěných nedostatků je řešena s vlastníky vleček postupem dle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Sekce provozně-technická vykonala v roce 2019 celkem **282** státních dozorů.

Odbor bezpečnosti a licencí vykonával i v roce 2019 státní dozory zaměřené na bezpečné provozování dráhy a drážní dopravy.

Oddělení bezpečnosti a práv cestujících se zaměřilo na dráhu celostátní a dráhy regionální. Jednalo se především o kontrolu na systémy bezpečnosti, naplňování a dodržování předpisů jednotlivých provozovatelů, včetně jejich systému kontroly. Oddělení (odbor) ve spolupráci s ostatními odbornými útvary sekce provozně – technické provádělo státní dozory s komplexní kontrolou plnění povinností dopravce, systém zajišťování bezpečnosti a práv cestujících u dopravců s přepravou osob. V roce 2019 bylo vykonáno celkem 12 komplexních státních dozorů. Do této skupiny spadá i státní dozor vykonaný u národního dopravce České dráhy, a.s., který vzhledem k velikosti organizace a rozsahu provozu probíhal několik týdnů. Dále oddělení bezpečnosti a práv cestujících provádělo státní dozory se zaměřením na plnění povinností dopravce a systém zajišťování bezpečnosti u menších dopravců a stavebních společností, kde provozování drážní dopravy je podpůrným prvkem stavební činnosti na dráze. Tyto kontroly byly prováděny vlastními silami. Oddělení také provedlo několik kontrol vztahujících se k mimořádným událostem. Při státních dozorech byly zjištěny v některých případech nedostatky v oblasti neoznámení změn předpisů, neprovedení změn v předpisech vycházející ze změny legislativy, nedostatečná kontrolní činnosti, pozdní předložení dokladů o zdravotní nebo odborné způsobilosti zaměstnanců.

Oddělení úředních povolení a licencí zaměřilo svojí kontrolní činnosti především na plnění povinností provozovatele dráhy – vlečky, dopravců provozující drážní dopravu na vlečkách a povinnosti vlastníka vlečky. Na této činnosti spolupracoval celý odbor. Závady a nedostatky byly hlavně v oblasti označení dráhy, zajištění technické způsobilosti, provádění pravidelných prohlídek a měření dle platné legislativy, pozdní předložení dokladů o zdravotní nebo odborné způsobilosti zaměstnanců, chyby v předpisech a neoznámení změn údajů uvedených v úředním povolení a licencí k provozování drážní dopravy.

Samostatné oddělení způsobilosti osob v roce 2019 vykonalo celkem 10 státních dozorů u dopravců. Došlo k poklesu státních dozorů oproti roku 2018 o 28, a to z důvodu personálního podstavu osob na oddělení. Státní dozory byly vykonány se zaměřením na odbornou a zdravotní způsobilost osob řídících drážní vozidla na dráze celostátní, regionální a vlečce. Pozornost byla věnována podkladům pro vydaná osvědčení strojvedoucího, provedených školeních, zkoušek odborné způsobilosti, rejstříku vydaných osvědčení strojvedoucích, záznamů o provedených kontrolách a průběhu zkoušek zvláštní odborné způsobilosti. Z celkového počtu 10 státních dozorů byly 3 státní dozory ohlášené a 7 neohlášených, zaměřených na organizaci a průběh zkoušek zvláštní odborné způsobilosti strojvedoucích dle § 46j a § 46k zákona. Při výkonech státních dozorů nebyly zjištěny závažné nedostatky.

Odbor drážních vozidel a ECM vykonával i v roce 2019 státní dozory zaměřené na bezpečné provozování drážních vozidel.

Oddělení železničních vozidel se zaměřilo zejména na provádění technických kontrol, revizí a prohlídek a vedení příslušné dokumentace. Dále se zaměřilo na vlastní provádění údržby, zejména ve vztahu k dokumentaci pro údržbu vozidel.

Oddělení MHD a interoperability se zaměřilo na provádění technických kontrol a ověřování systému údržby a oprav drážních vozidel (tramvajů a trolejbusů). Dále byly kontroly zaměřeny na plnění povinností provozovatele dráhy a drážní dopravy na drahách lanových.

Oddělení ECM a svařování ověřovalo, zda subjekty odpovědné za údržbu i nadále splňují kritéria stanovená v příloze III nařízení Komise (EU) č. 445/2011. Dále se oddělení zúčastnilo

kontrol plnění povinností vztažených k provozu a opravám drážních vozidel z hlediska svařování a defektoskopie.

Odbor se také zúčastnil komplexních dozorů organizovaných OBL.

Odbor určených technických zařízení neelektrických vykonal státní dozory ve věcech drah u 88 dozorovaných subjektů.

Oddělení dopravních, plynových, tlakových a zdvihacích zařízení (dále jen „DPTZ“) vykonal v roce 2019 celkem státní dozory u 58 dozorovaných subjektů. Z tohoto celkového počtu státních dozorů byly vykonány u 9 dozorovaných subjektů dozory v rámci komplexních dozorů prováděných odborem bezpečnosti a licencí provedených za účasti pracovníků oddělení DPTZ (vždy v odbornosti tlakových zařízení a v 5-ti případech i v odbornosti zdvihacích zařízení). Ostatní dozory byly vykonány samostatně pouze pracovníky – pověřenými osobami oddělení DPTZ. Ve srovnání s rokem 2018 došlo k mírnému zvýšení počtu kontrol, a to o 6 kontrol.

V rámci samostatných státních dozorů konaných oddělením DPTZ bylo provedeno 21 kontrol u subjektů v odbornosti tlakových a plynových zařízení. Všechny tyto kontroly byly provedeny u provozovatelů železničních drah a dopravců. Vzhledem ke kontrolní činnosti u dopravních podniků v minulých letech nebyl státní dozor vykonán žádný. V odbornosti zdvihacích a dopravních zařízení byly vykonány státní dozory u 28 subjektů, z tohoto počtu vykonány státní dozory u 19 provozovatelů lanových drah a u 7 provozovatelů lyžařských vleků. Zbývající státní dozory byly vykonány u provozovatelů železničních drah, provozovatelů železniční dopravy a dopravních podniků.

Oddělení RID celkem vykonal 26 státních dozorů se zaměřením kontroly v provozu a to na plnění povinností dopravců podle kapitoly 1.4 předpisu RID, jakož i plnění povinností odesílatelů, příjemců, provozovatele železniční infrastruktury a dalších účastníků ve smyslu kapitoly 1.4 RID. Jednalo se i o kontroly v kolejišti provozovatele dráhy celostátní Správy železniční dopravní cesty, státní organizace (Správa železnic, státní organizace) v obvodech PO Děčín, PO Beroun, PO Nymburk, PO Kolín a PO Kralupy nad Vltavou.

Při výkonech kontrol se pozornost týkala především plněním požadavků stanovených pro železniční cisternové vozy, jejich značení ve smyslu kapitol 5.3 a 5.4 RID a na platnost průkazů způsobilosti cisteren těchto vozů. Pozornost byla rovněž věnována dokladům o školení pracovníků podílejících se na přepravě nebezpečných věcí, platnosti osvědčení bezpečnostního poradce pro přepravu nebezpečných věcí, uzavřeným smlouvám s bezpečnostními poradci, posledním výročním zprávám o činnostech při přepravě nebezpečných věcí, bezpečnostním (havarijním) plánům, a dále hlášením o nehodách a mimořádných událostech při přepravě nebezpečných věcí.

Při kontrolách byly vesměs zjišťovány nedostatky, které přímo neohrožovaly provoz a přepravu nebezpečných věcí a které byly ve většině případů odstraněny během vlastní kontroly.

Ve srovnání s předcházejícím rokem došlo k poklesu způsobeným dlouhodobou nemocností jednoho zaměstnance a následným odchodem do starobního důchodu. Ve srovnání s rokem 2018 tento pokles činil 3 SD.

Další kontroly byly provedeny v rámci komplexních dozorů řízených odborem drážní dopravy a licencí.

Státní dozory ve věcech drah byly zaměřeny na všechny druhy elektrických zařízení specifikovaných v § 1 odst. 4 vyhlášky č. 100/1995 Sb., kterou se stanoví podmínky pro provoz, konstrukci a výrobu určených technických zařízení a jejich konkretizace (Řád určených technických zařízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 100/1995 Sb.“). Výkon státního dozoru ve věcech drah byl zaměřen zejména na plnění § 22 a § 47 zákona, tj. provozování určených technických zařízení elektrických (dále UTZ/E) s platným průkazem způsobilosti a v technickém stavu, který odpovídá schválené způsobilosti, dále na plnění ustanovení o odborné způsobilosti v elektrotechnice dle přílohy č. 4 vyhlášky č. 100/1995 Sb. Ve zvýšené míře byly prováděny státní dozory zejména na zabezpečovacím zařízení, jehož elektrické obvody plní funkci přímého zajišťování bezpečnosti drážní dopravy. Výkony státního dozoru byly prováděny v souladu se

zákonem č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád). V rámci výkonu státního dozoru ve věcech drah byly dále v souladu s Podmínkami pro prověřování právnických osob, uveřejněných ve Věstníku dopravy č. 12/06 pod č.j.: 36/2006-130-SPR/2 ze dne 18.5.2006, provedeny kontroly u právnických osob, provádějící technické prohlídky a zkoušky UTZ/E.

Dalším důležitým předmětem kontrol byla účast zaměstnanců odboru UTZ elektrických na verifikačních jízdách prováděných dle čl. 15 směrnice EP a R 2008/57/ES resp. dle bodu 7 čl. 17 směrnice EP a R (EÚ) 2016/798.

V roce 2019 byl proveden pracovníky sekce stavební Drážního úřadu téměř stejný počet výkonů státního dozoru ve věcech stavebního řádu. Předmětem výkonu státního dozoru dle stavebního zákona byl dohled nad dodržováním této právní úpravy, včetně souvisejících právních předpisů. V praxi to znamenalo kontrolu plnění podmínek rozhodnutí vydaných Drážním úřadem dle zákona č.183/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů, kontrolu projektové dokumentace, hlavně pak její kompletnosti, jakož i kontrolu, zda jsou stavby užívány k účelu, ke kterému byly uvedeny do provozu příslušným povolením. Z velké části těchto výkonů šlo opět jako v předchozích letech o vydávání dokladů o existenci, popř. neexistenci staveb v rámci postupné konsolidace vlastnických vztahů k pozemkům a stavbám na nich ve vazbě na katastr nemovitostí.

V roce 2019 byl uskutečněn odborem určených technických zařízení neelektrických podle ustanovení zvláštního právního předpisu dozor nad stanovenými výrobky (§ 18 odst. 1 písm. b) zákona č. 22/21997 Sb. a § 49 zákona č. 90/2016 Sb) a ostatními výrobky (§ 7 odst. 1 zákona č. 102/2001 Sb.) určenými pro provozování dráhy a drážní dopravy, které jsou součástí dráhy nebo drážních vozidel, nad drážními vozidly, určenými technickými zařízeními a nad strukturálními a provozními subsystemy na dráhách zařazených do evropského železničního systému v souladu s ustanovením § 55 odst. 2 zákona o dráhách. Celkem byly provedeny 4 dozory, z toho 3 na nových nebo přemístěných lanových dráhách, a to na dílčí systémy a bezpečnostní prvky lanových drah v souladu s ustanovením čl. 39 Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 2016/424/EU, a v jednom případě u výrobce speciálního drážního vozidla se zabudovaným hydraulickým nakládacím jeřábem, a to na strojní zařízení dle nařízení vlády č. 176/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

U všech vykonaných dozorů u jednotlivých subjektů - výrobců a dodavatelů/distributorů zařízení nebylo nutné přikročit k uplatnění ochranné doložky či uložení sankcí.

Výsledky státních dozorů za rok 2019 budou využity při zaměření státních dozorů DÚ pro rok 2020. V roce 2020 budou nadále pokračovat i následné státní dozory na základě vlastních zjištění.

Ing. Jiří Kolář, Ph.D.
ředitel Drážního úřadu